

TARKASTUSLAUTAKUNTA

KOKOUSAIKA	Tiistaina 4.6.2024 klo 10.06–11.01	
KOKOUSPAIKKA	Konneveden kunnantalo, kunnanhallituksen kokoushuone	
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET (ja merkintä siitä, kuka toimi puheenjohtajana)	JÄSEN: Harri Vainio pj. x Matti Hytölä vpj. x Heli Hytönen x Minna Marjanen x Pekka Pynnönen x	VARAJÄSEN: Heikki Oittinen - Raija Järvinen - Margit Waris - Jussi Hintikka - Kari Leppänen -
SAAPUVILLA OLLEET (ja läsnäolon peruste)	Tuomas Korhonen, suunnittelija, sihteeri	
ASIAT	§ 15–16	
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Puheenjohtaja Harri Vainio	Pöytäkirjanpitäjä Tuomas Korhonen
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS (tarkastuspaikka ja -aika sekä tarkastajien allekirjoitukset)	Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.	
	Pöytäkirjantarkastajien valinta: Matti Hytölä Heli Hytönen	
PÖYTÄKIRJA ON PIDETTY YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Tarkastusaika Konnevesi 4.6.2024	
	Paikka ja pvm. Konneveden kunnan verkkosivuilla 4.6.2024 alkaen.	
	Virka-asema Pöytäkirjanpitäjä	Allekirjoitus

1. VUODEN 2023 TILINPÄÄTÖS

Tark.ltk. 4.6.2024 § 15

Vuoden 2023 tilinpäätös, henkilöstötilinpäätös ovat esityslistan liitteenä. Tilintarkastuskertomus vuoden 2023 tilintarkastuksesta on toimitettu tarkastuslautakunnalle 28.5.2024.

Puheenjohtajan päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta saattaa vuoden 2023 tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto hyväksyy vuoden 2023 tilinpäätöksen sekä tilivelvollisille myönnetään tili- ja vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. – 31.12.2023.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

2. VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUS

Tark.ltk. 4.6.2024 § 16

Tarkastuslautakunta on valmistellut arviointikertomusta vuodelle 2023. Arviointikertomus valmistellaan tarkastuslautakunnan saamien selvitysten, havaintojen, viranhaltijahaastattelujen ja tutustumiskäyntien sekä kunnan toimintakertomuksen perusteella. Tässä kokouksessa arviointikertomus valmistellaan loppuun ja hyväksytään.

Puheenjohtajan päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta päättää hyväksyä ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2023 sekä esittää sen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin. Arviointikertomus vuodelta 2023 pöytäkirjan liitteenä (Liite 1).

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät 15
	Seuraaviin päätöksiin saa kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan hakea oikaisua kirjallisella oikaisuvaatimuksella. Pykälät 16
	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta Pykälät ja muutoksenhakukieltojen perusteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite Konneveden kunnanhallitus Kauppatie 25 44300 KONNEVESI Pykälät Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen ja kuntalain 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä tietoverkossa 4.6.2024 lukien.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös se, jolla on kuntalain 137 §:n I tai 2 momentin nojalla oikeus tehdä kunnallisvalitus.</p> <p>Valitusviranomainen, osoite ja postiosoite</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus sähköpostiosoite Raatihuoneenkatu 1 hameenlinna.hao@oikeus.fi 13100 HÄMEENLINNA</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät Valitusaika 30 päivää</p> <p>Hallintovalitus, pykälät Valitusaika päivää</p> <p>Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite Pykälät Valitusaika päivää</p> <p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen ja kuntalain 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä</p>
<p>Valituskirja</p>	<p>Valituskirjassa on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite - päätös, johon haetaan muutosta - miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi - muutosvaatimuksen perusteet <p>Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.</p> <p>Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.</p>
<p>Valitusasia- kirjojen toimit- taminen</p>	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä</p> <p>Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite Pykälät</p> <p>Valitusasiakirjat on toimitettavat ¹: nimi, osoite ja postiosoite Pykälät</p>
<p>Lisätietoja</p>	<p>Pöytäkirja on nähtävillä kunnan verkkosivuilla 4.6.2024 alkaen.</p> <p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjaotteeseen.</p>

¹: Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.

KONNEVEDEN KUNTA

ARVIINTIKERTOMUS

2023

Sisällysluettelo:

1. Tarkastuslautakunta.....	1
1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano	1
1.2. Arvioinnin lähtökohdat.....	1
1.3. Tilintarkastus.....	2
1.4. Sidonnaisuusrekisteri	2
1.5. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimenpiteet	4
3. Arvio asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	4
3.1. Tilinpäätöksessä raportoitujen taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	4
4. Arvio asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.....	7
4.1. Kunnan yleistavoite.....	7
4.2. Keskushallinto	8
4.3. Sivistyslautakunta	10
4.4. Ympäristölautakunta.....	14
4.5. Konserni	16
5. Riskien hallinta ja sisäisen valvonnan toteuttaminen	18
6. Henkilöstö.....	19
7. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	21
8. Tarkastuslautakunnan loppulausunto valtuustolle	22
9. Liitteet.....	23
10. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle.....	23

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakuntaan on valittu toimikaudeksi 2023–2024.

varsinaiset jäsenet	henkilökohtaiset varajäsenet
Harri Vainio	Heikki Oittinen
Matti Hytölä	Raija Järvinen
Pekka Pynnönen	Kari Leppänen
Heli Hytönen	Margit Waris
Minna Marjanen	Jussi Hintikka

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Harri Vainio, varapuheenjohtajana Matti Hytölä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut suunnittelija Tuomas Korhonen.

1.2. Arvioinnin lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, sekä huolehdittava kunnan ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Konneveden kunta oli valtionvarainministeriön arviointimenettelyssä siten, että se päätyi tammikuussa 2022. Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaan Konneveden kunta täytti

valtionvarainministeriön kriisikuntakriteereistä enää yhden. Kuntakonsernin taseessa oli aiemmilta vuosilta kattamatonta alijäämää. Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveystalouden, sekä palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Tämä tarkoitti Konneveden kunnassa budjetin pienentymistä 22 miljoonasta eurosta noin 10 miljoonaan euroon. Samalla sairaanhoitopiirien lakkaamisen vuoksi kuntakonsernin aiemmilta vuosilta kertyneitä alijäämiä poistui.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa myös sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuutta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kunnan ulkoisen tarkastuksen toimijoita ovat tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Varsinaisen tilintarkastuksen suorittaminen ja tilin-

tarkastuskertomuksen laatiminen sekä oikeudellinen vastuu tarkastuksesta ja sen laadusta kuuluvat tilintarkastajalle ja tilintarkastusyhteisölle.

Arviointikertomus laaditaan tilinpäätöksestä poimittujen ja tilintarkastajan raporttien tietojen pohjalta sekä osittain tarkastuslautakunnan itsensä keräämien tietojen ja haastattelujen pohjalta. Arviointikertomuksessa keskitytään tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitettyjen merkittävimpien poikkeamien arviointiin sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

1.3. Tilintarkastus

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 8.2.2021 § 2 valinnut kuntalain 122§:n mukaisesti tilintarkastusyhteisöksi vuosiksi 2021–2024 KPMG Oy Ab:n. Vastuullisena tilintarkastajana on vuoden 2023 ajan toiminut JHT, KHT

Tapio Raappana ja hänen varahenkilönään Taru Huuhka.

Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125§ mukaisen tilintarkastuskertomuksen 28.5.2024. Tilintarkastuskertomus on ollut lautakunnan käytössä tätä arviointikertomusta laadittaessa.

1.4. Sidonnaisuusrekisteri

Vuoden 2015 kuntalain (410/2015) hallintoa ja johtamista koskevat säännökset tulivat voimaan 1.6.2017 lukien. Lain 121.1 §:n ja 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuusilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kaikki Konneveden kunnalle toimitetut sidonnaisuusilmoitukset ja päätti toimittaa ne valtuustolle tiedoksi. Kaikki luottamushenkilöt eivät pyynnöistä huolimatta ole halunneet toimittaa sidonnaisuusilmoitusta tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei päivitetty sidonnaisuusrekisterit ole tulleet julkisesti nähtäväksi kunnan internet sivuilla muuten, kun tarkastuslautakunnan pöytäkirjojen liitteenä.

1.5. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tarkastuskauden aikana yhteensä 11 kertaa. Arviointikertomus on laadittu tilinpäätöksestä poimittujen ja tilintarkastajan raportoimien tietojen pohjalta. Kuluvana vuonna tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteinä ovat olleet kuntastrategian toteutuminen ja sivistystoimen tehtäväalueet. Lautakunta on paneutunut ennalta hyväksytyyn työohjelman mukaisesti arvioitaviin kohteisiin haastattelemalla eri henkilöitä, sekä tutustumalla pöytäkirjoihin.

Matti Hytölä on sivistyslautakunnan varsinainen jäsen. Heli Hytönen on ympäristölautakunnan varajäsen. He ovat arviointikertomuksen laadinnassa jääväneet itsensä näiden lautakuntien arvioinnin laatimisen osalta.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2023 arviointia suorittaessaan kuullut seuraavia henkilöitä:

- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma, tilintarkastaja Tapio Raappana
- Tilintarkastajan loppuraportti, tilintarkastaja Tapio Raappana
- Tytäryhtiöiden tilanne, sekä tavoitteiden toteutuminen
 - Elinvoimayhtiö Konneveden voima Oy, yritysasiantuntija Johanna Holkko
 - Kellankosken voima Oy, toimitusjohtaja Riku Tulla
 - Konneveden kaukolämpö Oy, toimitusjohtaja Markus Tiihanoff
 - Konneveden vuokra-asunnot Oy, vs Isännöitsijä Tarja Huuskonen
- Ajankohtaiset asiat, kunnanjohtaja Mika Pasanen
- Kunnan työhyvinvoinnin tila. Työsuojelupäällikkö Markus Tiihanoff
- Talouskatsaus ja talousarvion toteutuminen, Talouspäällikkö Eija Lahti
- Sivistystoimen talouden, ja toiminnan toteutuminen. Sivistystoimen johtaja Kati Laine-Rissanen, sekä varhaiskasvatusjohtaja Jenni Pasma
- Henkilöstön edustajana kuultiin kunnan suurimman työntekijäliiton OAJ:n luottamushenkilö Riikka Kokkoa
- Teknisen toimin talouden ja toiminnan toteutuminen, Tekninen johtaja Markus Tiihanoff, sekä rakennustarkastaja Henri Pennanen
- Konneveden kunnan hyvinvointikertomuksen, sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen edistäminen. Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Heli Lehtinen

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimenpiteet

Vuoden 2022 arviointikertomuksen loppulausunnossa tarkastuslautakunta esitti kunnanhallitukselle kaksi kysymystä. Arviointikertomus on käsitelty kunnanvaltuustossa 20.6.2023.

1. Millä tavoin Konneveden kunta turvaa jatkossa lakisääteisten palveluiden tuottamisen riippumatta mahdollisesta hankerahoituksesta? Nykyisin joitain lakisääteisiä tehtäviä on hoidettu määräraikaisilla työsuhteilla ym.
 - Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen Konneveden kunta on vuoden 2023 aikana vakinaistanut etsivän nuorisotyöntekijän viran.
2. Tarkastuslautakunta toivoo kunnanhallituksen vastaavan myös hyvinvointialueen ja kuntien tarkastuslautakuntien yhteistyöverkoston laatimisiin arviointikysymyksiin, jotka ovat tämän arviointikertomuksen liitteessä 3.
 - Vastauksena toiseen kysymykseen Konneveden hyte-kerroin on 18.6 € / asukas. Se on kolmanneksi eniten Keski-Suomessa ja se nousi eniten maakunnassa. Työllisyystilanne on Konnevedellä säilynyt hyvänä. Työmarkkinatuen kuntaosuutta oli vuonna 2023 105 825 € kun vuonna 2022 se oli 145 619 €. Työllisyyden edistämiseksi Elinvoimayhtiö Konneveden Voima Oy varmistaa kunnan yritysten elinvoimaisuutta ja siten varmistaa työllisyyttä osaltaan. Työhyvinvointia kunnassa edistetään hyvällä esimiestyöllä, työhyvinvointia seuraavilla säännöllisillä kyselyillä lisäksi kunnalla on laaja työterveyspalvelu. Lisäksi kunnassa 150 € Smartum – työsuhte-edut käytössä. Kunnassa on käytössä myös työsuhdepolkupyöräetu.

Tarkastuslautakunnan saamat vastaukset ovat riittävät, mutta jokseenkin suppeat varsinkin ensimmäisen kysymyksen osalta. Tarkastuslautakunnalle syntyneen käsityksen mukaan kysymykset eivät sellaisinaan ole olleet käsittelyssä kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus on huomionnut tarkastuslautakunnan sille esittämät kysymykset muutoin päätöksenteossaan.

3. Arvio asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

3.1. Tilinpäätöksessä raportoitujen taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kunta

Valtuusto on hyväksynyt 9.11.2020 talouden tasapainotuksen toimenpideohjelmaluonnoksen ajalle 2021–2024 ja 13.12.2021 kuntastrategian Konnevesi -25.

Määrärahojen käyttö ja vastuualuekohtaisten taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto on päättänyt talousarvion sitovuustasoksi lautakuntatason. Määrärahojen ulkoinen/sisäinen käyttö on toteutunut talousarvioon verrattuna seuraavasti:

Toimintakatteet	Talousarvio	Toteuma	Erotus
Keskushallinto:	- 1 553 930	- 1 395 380	158 550
Sivistyslautakunta:	- 4 800 330	- 4 654 120	146 210
Ympäristölautakunta:	- 579 820	- 308 197	271 623
Yhteensä:	- 6 934 080	- 6 357 697	576 383

Peruskunnan käyttötalouden toimintakate pysyi vuonna 2023 talousarvion rajoissa.

Yhteenveto kunnan taloudesta

Kunnan talous oli vuosikatteella mitaten ylijäämäinen 1,628 milj. euroa (1,288 milj. euroa ylijäämäinen vuonna 2022). Toimintakulut alittivat talousarvion ja toteutuivat 91,02 %. Toimintatuotot toteutuivat edellisvuotta pienempinä, eivätkä täysin toteutuneet talousarvion mukaisesti (89,41 %).

Sote-muutoksen myötä henkilöstö väheni yli 80 työntekijän verran verrattuna vuoteen 2022, minkä takia erityisesti henkilöstökulut laskivat tilikaudella alittaen talousarvion (92,14 %). Myös asiakaspalvelujen ostot vähenivät vuoteen 2022 nähden huomattavasti, alittaen myös talousarvion (89,49 %). Sote-muutoksen vaikutuksena kunnan verotulot ja valtionosuudet ovat laskeneet, ja toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti. Tuloveroprosentiksi vuodelle 2023 kunnanvaltuusto päätti 9,36 %, joka oli merkittävästi pienempi kuin vuonna 2022 %, jolloin prosentti oli 22 %.

Rahoituskulut sisältävät korkoja pääasiassa Kuntarahoituksen lainoista 589 tuhatta euroa. Luottotappioksi kirjattuja myyntisaamisten arvonalentumisia on kirjattu 17 tuhatta euroa. Rahoituskulujen nousu on ollut selvästi odotettua ja arvioitua suurempaa. Rahoitustuottoihin ja -kuluihin liittyen ei olla tehty talousarviomuutosta.

Konneveden kunnalle, vuodelle 2023 kohdistuva verotulojen ja valtionosuuksien leikkaus oli 58,26 %, verrattuna tilinpäätökseen vuonna 2022. Näiltä osin vuodet 2022 ja 2023 eivät ole täysin vertailukelpoisia. Kunnan verotulot olivat vuonna 2023 5 458 000 € ja valtionosuudet 2 808 000 €, yhteensä näitä kertyi yhteensä 8 266 000 €, joka oli 38 900 € vähemmän, kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintatuotot olivat 2 613 000 €, jossa laskua oli edelliseen toimintavuoteen 661 000 €. Poistot olivat hieman edellisvuotta pienemmät.

Kunnan omavaraisuuden tunnusluku parantui edellisvuodesta. Omavaraisuus oli 31,2 % (2022 29,7 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi edellisvuodesta ollen 200,3 % (2022 102,6 %). Alle 50 %:n omavaraisuus merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Vastaavasti korkea suhteellinen velkaantuneisuus merkitsee heikentyneitä mahdollisuuksia selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella. Manner-Suomen suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2022 oli keskimäärin 82,3 %, joten Konnevesi on selvästi keskimääräistä velkaantuneempi. Manner-Suomen omavaraisuusaste oli keskimäärin 40,9 %.

Konserni

Konsernin vuosikate oli 1,961 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 2,505 miljoonaa euroa.

Kunnan tase on ylijäämäinen ja kunta on tehnyt positiivisen tuloksen neljänä vuonna peräkkäin. Konsernin taseessa on kuitenkin kertynyttä alijäämää 2,364 miljoonaa euroa. Alijäämä pieneni 811 000 euroa vuodesta 2022.

Konsernin lainakanta on 22,708 miljoonaa euroa ja se pieneni edellisvuodesta 6,168 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Kuntakonsernin tilinpäätös on ylijäämäinen 635 300 €
- Kunnan tilinpäätös oli ylijäämäinen neljäntenä vuotena peräkkäinen
- Kunnan taseen kumulatiivinen alijäämä saatiin katettua
- Lautakunnan pysyivät erinomaisesti budjetissa, eikä lisätalousarviota tarvittu.

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Kunnan talouden saaminen kohtuulliselle tasolle tunnuslukujen valossa vaatii tarkkaa kulkuria ja vuosien työtä. Talous ei kestä ylimääräisiä kustannuseriä
- Suhteellinen velkaantuneisuus on edelleen korkealla tasolla
- Tilintarkastajan ohjeistuksen mukaan lisätalousarvio tulee tehdä tilanteissa, joissa tilinpäätös on muodostumassa merkittävästi ylijäämäiseksi.

Mahdolliset riskit

- Korkean velkaantuneisuuden takia korkoriski on edelleen merkittävä

- Hytölän alkuopetuksen järjestäminen lukuvuonna 2023–2024
- Liittyminen Finest Future yhteistyöhön lukio-opiskelijoiden hankkimiseksi Konneveden lukioon
- Esiopetuksen järjestäminen Konnevedellä lukuvuonna 2023–2024
- Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävän perustaminen ja täyttöluvan hakeminen kunnanhallitukselta

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Tilinpäätöksen 2023 mukaan peruspalvelut tuotettiin tehokkaasti ja taloudellisesti. Tilinpäätöksen 2023 ylijäämä vahvistaa tämän.

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi otettiin käyttöön vuonna 2023, mutta keskushallinnosta tai ympäristötoimesta ei tehty vuoden 2023 aikana yhtään päätösten vaikutusten ennakkoarviointia

4.2. Keskushallinto

Kunnanjohtaja ja muu hallinnon ylin johto ovat vastanneet kunnan päivittäisen toiminnan ja strategisen suunnittelun johtamisesta. He ovat huolehtineet siitä, että kunnan toiminta on ollut tehokasta, taloudellista ja strategisesti kestävää.

Keskushallinto on vastannut myös kunnan taloushallinnosta, budjetoinnista ja kirjanpidosta. Omaisuutta on hallittu ja hyödynnetty suunnitelmallisesti. Lainojen lyhennykset ja taloushallinto yleensäkin hoidettu kunnan taloudellisia tavoitteita noudattaen.

Keskushallinto on tarjonnut hallinnollisia palveluita sekä kunnan omille toimielimille että kuntalaisille. Tähän on kuulunut esimerkiksi kokousjärjestelyjä ja tiedotustoimintaa.

Kunnanjohtaja ja muut keskushallinnon edustajat ovat toimineet kunnan virallisina edustajina erilaisissa tilaisuuksissa ja neuvotte luissa. He ovat huolehtineet siitä, että kunnan ääni kuuluu ja että kunnan etuja ajetaan eri yhteyksissä. Esimerkkinä näistä kunnan taloudellisten etujen ajaminen ex-sairaanhoitopiirin taloussotkuissa sekä pyrkimys puolustaa paikallisia palveluja Hyvinvointialueella. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan keskushallinnon edustajat ovat toimineet näissä yhteyksissä kunnan tavoitteita tukvasti.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Elinvoimayhtiö Konneveden Voima Oy:n perustaminen
- Henkilöstösuunnitelman päivittäminen
- Hyvinvointisuunnitelman päivittäminen
- Asianhallinta etenee
- Lainoja kyetty lyhentämään reipasta tahtia
- Ajantasaistettu valmiussuunnitelma hyväksytty 23.10.2023
- Työhyvinvointisuunnitelma valmistui 2023
- Hyvinvointi- ja kehittämispäällikön virka perustettu 1.1.2023.

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Hallintosäntö ei ole ajan tasalla
- Hankintarajoja ja –ohjeistusta ei ole tarkistettu sote-uudistuksen jälkeen
- Tarkastuslautakunta nosti vuoden 2022 kertomuksessa huomiota siihen, ettei arkistonmuodostussuunnitelman- ja arkistosäännön päivittäminen toteutunut tavoitteen mukaisesti vuonna 2022. Kunnan tavoite on ollut päivittää arkistonmuodostussuunnitelma (AMS) ja tiedonohjaussuunnitelma (TOS) edelleen vuoden 2023 aikana. Tähän ei ole edelleenkään päästy. Tilanteen korjaaminen on välttämätöntä kunnan lakisäätteisten

tehtävien turvaamiseksi. Tilanteen parantamiseksi on tehty töitä palkkaamalla kuntaan suunnittelijan virkaan henkilö kehittämään kunnan asiakirjahallintoa ja arkistotoimea.

Mahdolliset riskit

- Hankintarajojen ja –ohjeistuksen puutteellisuudet mahdollistavat viranhaltijapäätökset, jotka eivät vaikuta hyvän hallinnon mukaisilta, vaikka täysin laillisia, sekä ohjeiden mukaisia ovatkin. Hankintarajojen- ja ohjeistuksen päivittäminen takaa myös viranhaltijoiden oikeusturvaa.

4.3. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan yleistavoitteena on ollut riittävän laajan sivistyspalvelukokonaisuuden tarjoaminen kuntalaisille. Konneveden kunnassa sivistyslautakunnalle kuuluvien asioiden hoidosta ja valmistelusta vastaa sivistystoimisto. Tämän lisäksi sivistyslautakunnan toimintaan kuuluvat yksikköinä peruskoulu, lukio, aikuiskoulutus ja musiikkitoiminta (ml. kansalaisopisto), vapaa-aikatoimi, kirjasto ja varhaiskasvatus.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja asetuksen sekä uusien, keväällä 2016 hyväksytyjen opetussuunnitelmien mukaisesti. Konnevedellä toimi vuonna 2023 kolme perusopetusta antavaa koulua. Lukion toimintaa on vahvistettu oppija- ja ilmiölähtöisemmän sekä uutta teknologiaa hyödyntävän pedagogiikan kautta. Konnevedellä on vahvistettu kansainvälisyyskasvatusta ja lyhyiden kielten opiskeluun on annettu mahdollisuus yhteistyölukioiden ja / tai Tutorhousen verkkokursien avulla. Sähköinen ylioppilastutkinto toteutetaan lukiossa uudella teknologialla. Lukiossa toteutetaan myös useita Opetushallituksen rahoittamia hankkeita.

Hankasalmen kansalaisopisto on Hankasalmen kunnan omistama opetushallituksen valvoma oppilaitos, jonka toimialueena ovat Hankasalmen ja Konneveden kunnat. Kansalaisopiston toiminnasta vastaa Hankasalmen sivistyslautakunta, jossa on kansalaisopiston

asioiden käsittelyn yhteydessä myös Konneveden kunnan edustajat. Konneveden kunnan nimeämät jäsenet ovat Merja Kakko (varajäsen Arvo Leppänen) ja Mauri Korhonen (varajäsen Eeva-Liisa Korhonen). Konneveden kunnan nimeämällä jäsenillä on läsnäolo-, puhe- ja äänioikeus kokouksessa sen käsitellessä Hankasalmen ja Konneveden yhteisen kansalaisopiston asioita. Opisto järjestää monipuolisia ja laadukkaita koulutuspalveluja tasapuolisesti Hankasalmen ja Konneveden kuntien asukkaille. Ala-Keiteleen musiikkiopiston perus- ja musiikkiopistotasolla opiskeli vuonna 2023 arviolta 9 opiskelijaa Konnevedeltä.

Vapaa-aikatoimi tuottaa hyvinvointia, asukasviihtyvyyttä ja lasten ja nuorten kasvua tukevia palveluja kuntalaisille. Tavoitteena on ollut vapaa-aikatoimen palveluiden vakiinnuttaminen ja edelleen kehittäminen huomioiden Konneveden kunnan tarjoamien vapaa-ajanpalveluiden korostuva merkitys sote-uudistuksen jälkeen.

Kirjasto toteuttaa kirjastolaissa yleisille kirjastoille määrättyjä tehtäviä tarjoten kuntalaisille yhtäläiset mahdollisuudet monipuolisten aineistojen ja tilojen käyttöön. Kirjasto edistää lukemista ja tarjoaa tietopalvelua laadukkaasti asiakaspalvelun, tapahtumien ja tiedottamisen kautta. Kirjastopalveluiden kehittämistyöhön ja yhä useampien asiakkaiden tavoittamiseen on panostettu Konneveden kunnassa.

Kirjasto tekee yhteistyötä sivistystoimen muiden yksiköiden ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Omatoimikirjaston aukiolo iltaisin ja viikonloppuisin on täydentänyt henkilökunnan palveluaikaa. Keski-kirjastoyhteistyö mahdollistaa laajan kokoelman tarjoamisen asiakkaille.

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Konnevedellä varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Konnevedellä on tavoitteena, että suunnittelussa, järjestelyssä ja päätöksissä huomioidaan ensisijaisesti lapsen etu.

Sivistyslautakunta on kokoontunut vuonna 2023 yhteensä 12 kertaa ja kokouspöytäkirjat ovat saatavissa Konneveden kunnan verkkosivuilla. Sivistyslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Sivistystoimeen on luotu viranhaltijapäätös-ohjeistus, joka on käyty läpi sivistystoimen johtoryhmässä ja lisäksi on annettu henkilökohtaista opastusta. Ohjeistus tukee avointa ja hyvän hallintotavan mukaista hallintoa Konneveden kunnassa yhtenäistämällä prosesseja.
- Sivistystoimeen on luotu myös erillinen rekrytointiohjeistus, joka on käyty läpi myös sivistyslautakunnan iltakoulussa sekä sivistystoimen johtoryhmässä.
- Sivistystoimen hanketoiminta on ollut tavoitteiden mukaisesti aktiivista – vuonna 2023 käynnissä on ollut yhteensä 18 eri hanketta. Hankkeilla on mahdollisuus kehittää kuntaorganisaation perustoimintaa.
- Sivistystoimi on tehnyt viisi laajaa päätösten vaikutusten ennakoarviointia kunnassa vuonna 2023 käyttöön ote-

tun ohjeistuksen mukaisesti. Myös arviointilomakkeet ovat vapaasti saatavissa ja tutustuttavissa Konneveden kunnan verkkosivuilla.

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat osa peruskoulua jatkuvana toimintana esimerkiksi KiVa-tunteina jokaisessa jaksossa.
- Lukiossa opetusmenetelmien kehittäminen on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Lukion kehittämisprojektin myötä lukioon saatu hyvin opiskelijoita, myös kuntarajojen ulkopuolelta. Elokuussa 2023 lukiossa aloitti 16 opiskelijaa, joka on 8 enemmän kuin vuonna 2022.
- Etsivä nuorisotyö on vakiintunut Konneveden kunnassa vuoden 2023 aikana.
- Liikuntakoordinaattorin tehtävä vakiinistettu keväällä 2023.
- Konneveden kunnassa on laajennettu liikuntaneuvontaa uusiin kohderyhmiin, mutta hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä on vielä paljon kehitettävää.
- Kirjastokäyntien määrä on kasvanut Konnevedellä. Tavoite 6,7 / asukasluku, tulos 7,63 / asukasluku.
- Syksyllä 2023 uuden varhaiskasvatuksen johtajan myötä kaikkiin ryhmiin saatiin yksi pätevä varhaiskasvatuksen opettaja.

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Konneveden kunnan yhdeksi strategiseksi kärkihankkeeksi asetettu maksuton varhaiskasvatus ei ole merkittävästi vaikuttanut lapsimääriin varhaiskasvatuksessa.
- Investointisuunnitelman laatiminen yhteistyössä viranhaltijoiden, teknisen toimen ja lautakuntien kanssa ei ole toteutunut suunnitellusti, Viranhaltijayhteistyö on toteutunut, mutta päättäjiä osallistavia, lautakuntien yhteisiä ilta-kouluja ei toteutunut vuonna 2023.
- Peruskoulutyössä uudistumisen ja työkyvyn osalta henkilöstön verkostoitumisen yli kuntarajojen on ollut kokonaan hankeresurssien varassa vuonna 2023.
- Peruskoulutyössä yhteistyö Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuksen kanssa ei ole toteutunut suunnitellusti vuonna 2023.
- Harrastamisen Suomen malli –toiminnan vakiinnuttaminen paikallisesti toteutui vain osittain. Osallistujien sitoutuminen kerhoihin korona-ajan jälkeen haastaa toimijoita myös Konnevedellä.
- Kirjaston lainaajamäärän kasvattaminen ei onnistunut tavoitteiden mukaisesti (27,57 % asukkaista), tavoite 34 % asukkaista. Kirjaston tarjoamista palveluista sekä kuntalaisille että kesäasukkaille voisi tiedottaa laajemmin osana kunnan toimintoja.

- Kirjaston tilojen tarjoaminen harrastamiseen ja kansalaistoimintaan on kirjastolain mukaisesti haastavaa toteuttaa, sillä kunnasta löytyy moneen käyttöön paremmin soveltuvia tiloja kuin kirjaston nykyiset tilat.
- Konneveden kunnassa toimii nuorisovaltuusto, jonka tarkoituksena on muun muassa edesauttaa nuorten tarpeiden välittymistä kunnan päätöksentekoon sekä lisätä nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Kuntalain (410/2015) mukaisesti kunnan tulee huolehtia nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Kunnan verkkosivuilla ei ole saatavissa nuorisovaltuuston kokousten pöytäkirjoja tai tietoja kunnan järjestämästä ohjauksesta nuorisovaltuustolle.

Mahdolliset riskit

- Aloitettut laajemmat kokonaisuudet ja resurssien riittävyys esimerkiksi perheydytysohjelman koostamiseksi ja hallintosäännön päivittämiseksi.

4.4. Ympäristölautakunta

Yleistavoite: Uusiutuvan energiankäytön edistäminen.

Ympäristölautakunta toimii strategisena ja operatiivisena toimijana maankäytön ja kaavoituksen alalla. Sen tehtävänä on varmistaa, että kunnan alueiden käyttö on hyvin suunniteltua, taloudellisesti tehokasta ja kestäväää, samalla huomioiden asukkaiden tarpeet ja ympäristön suojelun vaatimukset. Tämä rooli sisältää suunnittelun, päätöksenteon ja valvonnan tehtäviä, jotka varmistavat, että kunnan alueiden käyttö on tarkoituksenmukaista, kestäväää ja asukkaiden tarpeita palvelevaa.

Yleiskaava on koko kunnan maankäytön suunnittelun perusta. Yleiskaava määrittelee pitkän aikavälin maankäytön periaatteet ja tavoitteet. Asemakaavoituksen kautta määritellään tarkemmin alueiden käyttö, rakennusten sijoittuminen, liikennejärjestelyt ja ympäristön suojelun tarpeet. Tarvittaessa tehdään sopimuksia maanomistajien kanssa kaavojen toteuttamiseksi, esimerkiksi infrastruktuurin rakentamisesta tai alueiden kehittämisestä.

Myönteiset havainnot

- Toripuiston kunnostushanke, johon myönnetty hankerahaa 70 % Budjetti on n 400 000 €, josta JTF hankerahaa n 300 000 €. Kunnostettavalle alueelle tulee esiintymislava katsomoineen, torialue sekä sähköauton latauspiste. Rinki-jäteaseman rakentaminen kuuluu myös suunnitelmaan. Tavoitteena on luoda viihtyisä ja toiminnallinen ympäristö asukkaiden, matkailijoiden ja yrittäjien tarpeisiin
- Tuulivoimakaava, maakuntakaavaan Konnevedelle tuulivoima-alue
- Toimitilapalvelut pysyivät budjetissa
- Kunnan tiet keskusta-alueella ovat huonossa kunnossa, kaavateiden perusparannus on aloitettu Simontieltä
- Silmutsaaren kaava-asia vireille
- Liikunta- ja ulkoilu paikkojen tarkastus on tehty, urheilukentän juoksuradalle on uusittu tiilimurskapinnoite
- Nuorisotalon läheisyyteen on rakennettu kiinteä skeittiparkki

- Kivisalmen laituriin rakennettiin matkustajalaituri ja Pyhälahden laituri kunnostettiin.
- Työväentalon hankinta onnistuessaan tavoitteen mukaisesti on myönteinen havainto

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Työväentalon hankinnan yhteydessä olisi ollut tarpeen tehdä laaja päätösten ennakkovaikutusten arviointi. Vasta hankinnan jälkeen aloitettiin kartoittamaan ja kehittämään työväentalon käyttömahdollisuuksia, vaikka nämä olisivat voineet olla osa ennakkoarviointia.
- Konneveden kunnan maapoliittinen ohjelma vaatii päivitystä. Maapoliittinen ohjelma tulisi olla jatkuvasti ajantasainen ja ohjata toimintaa.
- Kunnan on hyvä kiinnittää huomiota kuntalaisten osallistamiseen ja kuulemiseen kaavamuutosten yhteydessä

Mahdolliset riskit

- Kunnan metsien päätehakkuut tehty metsätaloussuunnitelman mukaan, mutta onko ylimitoitettuja?
- Työväentalon hankinta, aiheuttaa ylläpitokustannuksia; muuten trendi on pyrkiä eroon käyttämättömistä kiinteistö.
- Terveyskeskuksen kiinteistöjen vuokraus HVA:lle, sopimus kolme vuotta. Mitä tapahtuu, jos vuokrasopimus päättyy

4.5. Konserni

Konsernitavoitteet:

Kunnan tytäryhtiöiden tavoitteena on tukea kunnan tavoitteiden toteutumista. Yhtiöiden tulee raportoida hallintosäännön mukaisesti puolivuositain toiminnastaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Vuoden 2023 tavoitteina ovat:

Toimenpiteet	Vastuutaho	Resurssit	Arviointi (mittari ja tavoitetaso)	Toteutuminen
Vuokra-asuntojen käyttöasteen korkeana pitäminen	Konneveden vuokra-asunnot Oy	toimitusjohtaja	vuokrattuna yli 90 % asunnoista	Käyttöaste oli 95,20 %
Lämmöntuottaminen kustannustehokkaasti asiakkailleen	Konneveden kaukolämpölaitos Oy	toimitusjohtaja	lämpöyhtiön tulos	Tulos oli 35 936,79 euroa
Konsernin viestinnän kehittäminen ja toteuttaminen	Kellankosken voima Oy	toimitusjohtaja	kuntalaisten ja yritysten palaute	Toiminnot siirretty tilikauden aikana Elinvoimayhtiö Konneveden Voima Oy:lle.
Tasapainoisen talouden ja toiminnan vahvistaminen	Tytäryhtiöt	yhtiöiden toimitusjohtajat	konsernin tilinpäätös	

Toteutuminen:

Kuntakonsernin osalta vuosi 2023 oli suurelta osin perustoimintojen laadukkaaseen tuottamiseen keskittyvä, eikä suuria kehittämissankkeita tai investointeja tapahtunut.

Merkittävin konserniin vaikuttanut asia vuonna 2023 oli uuden elinvoimayhtiön perustaminen. Elinvoimayhtiö Konneveden voima Oy aloitti toimintansa helmikuussa. Elinvoimayhtiön tavoitteena on elinkeinojen ja elinvoiman kehittäminen Konneveden kunnan alueella. Lisäksi yhtiön tehtäviin kuuluvat Kellankosken Voima Oy:n aikaisemmin tuottamat kuntakonsernin viestintä- ja markkinointipalvelut, alueellisen matkailun kehittäminen sekä Visit Konnevesi -yhteistyöverkoston toiminnan kehittäminen.

Elinvoimayhtiöön palkattiin yritysasiantuntija, jonka toimenkuvaan kuuluu toiminta-alueen

rahoitusinstrumenttien johtava osaaminen ja asiantuntemus. Tavoitteena on myös aktiivinen verkostoituminen keskeisten maakunnallisten ja valtakunnallisten elinvoiman kehittäjien kanssa sekä Konneveden matkailubrändin vahvistaminen ja alueellisen matkailutulon kasvattaminen. Konneveden voima Oy:n toiminta käynnistyi vuonna 2023 ja siksi tavoitteiden toteutumista ei voida vielä arvioida. Konneveden yrittäjäkenttä vaikuttaa kuitenkin alustavasti tyytyväiseltä.

Kodiksi Konnevesi / maaseutumaisen asumisen kotikunta -hankkeen tavoitteena on tuoda yhteen uuden kodin etsijät ja toisaalta Konnevedellä olevat tyhjät kiinteistöt, jotka voisivat vastata asuntoa etsivien tarpeisiin. Konkreettisia tuloksia odotetaan saavutettavan vuonna 2024.

Kunnan brändiä on pyritty kehittämään määrätietoisesti esim. nettisivuja kehittäen, tapahtumia järjestäen ja osallistumalla messuille.

Konneveden vuokra-asunnot Oy:n osalta vuokra-asuntojen käyttöaste pysyi edelleen korkeana. Toteutunut käyttöaste vuonna 2023 oli 95,2 %. Tyhjät kuukaudet johtuivat pääsääntöisesti asunnoissa tehdyistä remonteista. Haasteellisessa maailmantilanteessa kaukolämpöyhtiö pystyi pitämään lämmönhinnan ennallaan.

Konneveden Kaukolämpö Oy on ylläpitänyt olemassa olevaa verkostoaan. Yhtiö on tehnyt positiivista tulosta useana vuonna ja kehityksen arvioidaan jatkuvan saman suuntaisena. Vuoden 2023 tulos oli noin +36 000 €

Kellankosken voima Oy keskittyi kalastus- ja luontomatkailuun viestintä- ja markkinointitoiminnan siirryttyä perustetulle elinvoimayhtiölle. Kellankosken vesivoimalaitoksella toteutettiin turbiinien huoltotöitä, jonka vuoksi voimalaitos oli huoltokatkolla vuonna 2023. Tehdyillä investoinneilla voimalan tuotanto on turvattu kuitenkin useaksi vuodeksi eteenpäin.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Vuokrataloyhtiön korkea käyttöaste
- Elinvoimaan panostaminen uuden yhtiön myötä
- Uuden elinvoimayhtiön myötä tytäryhtiöiden vastuut on selkiytynyt
 - o Kellankosken voima Oy keskittyy matkailuun ja sähkön tuotantoon ja uusi elinvoimayhtiö markkinointiin ja viestintään
- Kaukolämpöä on pystytty tuottamaan kohtuullisella hinnalla. Lämpölaitoksen kalusto on kohtuullisen hyvässä kunnossa

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Vuokra-asuntojen kysyntä ylittää tarjonnan
- Vuokrataloyhtiöllä suuri lainakanta, johon korkojen vaihteluilla on suuri merkitys
- Tytäryhtiöiden ja erityisesti niiden hankkeiden viestintään olisi hyvä kiinnittää huomiota erityisesti tavoitettavat kohderyhmät huomioiden

5. Riskien hallinta ja sisäisen valvonnan toteuttaminen

Kunnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet ovat vuodelta 2020. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista sekä säädöksiä ja ohjeita noudattavaa.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen tulee valita keskuudestaan kaksi jäsentä suorittamaan erillinen sisäinen tarkastus. He ovat suorittaneet tarkastuksen vuonna 2023. Tarkastuksen mukaan kunnan tulee kiinnittää huomiota hallintosäännön päivittämiseen, viranhaltijapäätösten julkistamiseen, asianhallintajärjestelmän hankintaan sekä kyberturvallisuuteen.

Kunnanhallituksen lisäksi sivistyslautakunta ja ympäristölautakunta ovat valinneet omat sisäiset tarkastajat.

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) on myös osa riskienhallintaa ja myös kuntien lakisääteinen tehtävä. Konneveden kunta on ottanut kunnanhallituksen päätöksellä 23.1.2023 käyttöön päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin menettelyn. Päätösten vaikutusten arvioinnin menettelyn käyttöönoton jälkeen, erityisesti sivistyslautakunta on kunnostautunut asiassa. Sivistyslautakunta on tehnyt vuoden 2023 ja kevään 2024 aikana yhteensä viisi EVA-arviointia. Myös ympäris-

tölautakunta on tehnyt muutaman EVA-arvioinnin. Keskushallinto ei ole tehnyt yhtään EVA-arviointia, tai jos niitä on tehty, niin niitä ei ole viety kunnan nettisivuille asti, tai sitten ne eivät ole olleet helposti löydettävissä.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

- Sivistyslautakuntaa lukuun ottamatta päätösten vaikutusten ennakoarviointeja ole helposti löydettävissä – esimerkiksi kunnan nettisivuilta. EVA-arvioinnit ovat osa lakisääteistä toimintaa, johon olisi syytä erityisesti kiinnittää huomiota päätöksentekoprosessissa.

6. Henkilöstö

Henkilöstökertomus kuvaa toteutunutta henkilöstötilannetta. Se antaa tietoa kunnan henkilöstövoimavaroista, niiden käytöstä ja niissä tapahtuneista muutoksista. Henkilöstökertomuksen avulla voidaan arvioida, kuinka kunnan henkilöstötavoitteet ovat toteutuneet. Henkilöstökertomus auttaa kehittämään henkilöstövoimavaroja tiedolla johtaen.

Kunnanvaltuuston hyväksymässä kuntastrategiassa tavoitteena on ”Konnevesi on vahvan talouden, yrittäjäystävällisyyden ja laadukkaan maaseutuasumisen kunta”. Kuntatalouden haasteiden vuoksi myös henkilöstön määrää ja tehtävien välttämättömyyttä on arvioitu. Henkilöstön eläköitymisen yhteydessä on harkittu tehtävien tarpeellisuutta ja tehtävänkuvien ajantasaisuutta. Vuoden 2023 aikana kunnasta eläköityi viisi henkilöä. Heidän eläköitymisensä myötä kunnassa päättyi kolme tehtävää.

Vuosien 2022 ja 2023 vaihde oli kunnan henkilöstön määrässä merkittävä hetki. Lähes puolet kunnan henkilöstöstä siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Vuonna 2022 Konneveden kunnassa työskenteli 207 työntekijää ja vuoden 2023 alusta enää 122 työntekijää. Vuonna 2023 kunnan henkilöstöstä 81 oli vakituisia, 41 määräaikaista ja 6 henkilöä oli työllistettyjä.

	vakinaiset				määräaikaiset				yhteensä			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
kesk.hall	8	10	10	9	8	4	7	3	16	14	17	14
sivistys	49	52	56	56	32	29	24	32	81	81	80	80
ympäristö	30	32	24	16	9	8	6	6	39	40	30	25
sos ja terv	62	64	62	0	27	19	18	0	89	83	80	80
yhteensä	149	158	152	81	76	60	55	41	225	218	207	199

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Myönteiset havainnot

- Avoimiin tehtäviin on ollut runsaasti hakijoita, joten voidaan todeta, että kunta on vetovoimainen työnantaja
- Vakituisten henkilöstön vaihtuvuus on vuonna 2023 ollut vähäistä. Ainostaan kolmen henkilön palvelussuhde päättyi vuonna 2023 muusta syystä kuin eläköitymisestä
- Sairaspoissaolot vähentyivät henkilöä kohden 12 päivällä
- Työtapaturmien määrä vähentyi merkittävästi. Huomioitavaa on kuitenkin myös henkilöstön kokonaismäärän vähentyminen.
- Työpulssikyselyssä 10/23 työhyvinvointi koettiin parantuneeksi lähes kaikissa mitareissa
- Hallinnon alat (ainakin sivistystoimi) noudattivat vuodelle 2023 laadittua henkilöstösuunnitelmaa

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Työhyvinvointisuunnitelman päivitys tehtävä vuosille 2024–2025
- Työn vaativuuden arviointeja koskeva käytäntö, ei ole virallisesti käytössä ja perustehtävän kuvissa on ollut puutteita
- Riskien arviointi ei ole toteutunut systemaattisesti
- Sairaspoissaolojen määrä on edelleen henkilöstötyövuosista laskettuna korkea noin 11 %
- Kunnassa on käytössä työhyvinvointikortti, mutta sitä hyödynnetään erittäin vähän. Ainoastaan 7 työntekijää on hyödyntänyt korttia

Mahdolliset riskit

- Kunta on ollut kiinnostava työnantaja. Avoimiin tehtäviin on tullut hyvin hakemuksia. Riittävästä henkilöstöresursseista tulee kuitenkin huolehtia myös tulevaisuudessa. Kilpailu osajista tulee suuren eläköitymisen vuoksi olemaan suurta

7. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntien valtionosuuksiin ja hyvinvointialueiden valtion rahoitukseen on tullut vuoden 2023 alusta alkaen uusi laskentatekijä: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustinraha, jonka suuruus nousee, mikäli muutos HYTE-kertoimen mukaisissa indikaattoreissa on positiivinen.

Konneveden kunta on asettanut laajassa hyvinvointikertomuksessa- ja suunnitelmassa vuosille 2021–2025 hyvinvoinnin painopisteiksi:

- Elinvoimainen Konnevesi
- Hyvinvointia tukevat elintavat: ravitsemus, liikunta, lepo
- Päihdehaitoilta suojaava ja ehkäisevä toiminta
- Sosiaalinen hyvinvointi ja osallisuus
- Turvallinen Konnevesi elää ja asua

Tavoitteiden saavuttamista mitataan useilla eri TEA indikaattoreilla. Näitä ovat esimerkiksi asukaskokemustutkimukset, kouluterveyskyselyt ja kuntamaiseman tarjoama tieto.

Konneveden vuoden 2023 HYTE-kerroin oli 18,6 €/asukas. Tämä kerroin oli koko Keski-Suomen kolmanneksi paras. Nousua edellisestä vuonna 2020 julkaistusta vertailusta oli 6,9 €/asukas, joten voidaan todeta kunnan

onnistuneen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Myönteiset havainnot

- Konnevesi on kokonaisuutena tehnyt päämäärätietoista ja onnistunutta työtä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi
- Konnevesi pärjää hyvin kuntien välisessä muuttoliikkeessä. Vuonna 2023 muuttoliike oli +30 asukasta
- Vuonna 2023 kunnassa aloitti 7 uutta yritystä
- Konnevesi koetaan turvalliseksi asua ja elää
- Päihdeongelmia kunnassa on suhteellisen vähän

Mahdolliset kehittämiskohteet

- Mielen hyvinvoinnin edistämiseen tulee kiinnittää huomiota
- Erityisesti koululaisten toimintakyvyn ja liikkumisen lisäämiseen tulee kiinnittää huomiota
- Tärkeää huomioida ja muistaa, että kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen tulisi olla jokaisen kunnan työntekijän velvollisuus

8. Tarkastuslautakunnan loppulausunto valtuustolle

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on talouden seurannalla ja vaikuttavuusarvioinnilla kehittää Konneveden kunnan toimintaa.

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2023 talouden ja toiminnan tavoitteita ja mittareita. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu asianmukaisesti ja kunnan taloutta on saatu edelleen vahvistettua ja se on nyt neljättä vuotta peräkkäin ylijäämäinen. Kunnan taseessa ollut kumulatiivinen alijäämä on saatu käännettyä ylijäämäiseksi.

Toimintakertomuksessa kuvataan tarkastuslautakunnan arvioin mukaan riittävällä laajuudella toimintasuunnitelmaan asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Tekemiensä havaintojen perusteella tarkastuslautakunta kysyy kunnanhallitukselta

1. Kuinka kunnanhallitus varmistaa, että päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) käyttö päätöksenteossa toteutuu ja että sitä hyödynnetään riittävällä laajuudella?

2. Kunnassa on jonkin verran dokumentteja, joiden päivitykset eivät ole ajan tasalla. Tällaisia ovat esimerkiksi kunnan hallintosääntö ja maapoliittinen ohjelma. Perehdytysohjelma on ollut päivityksessä vuoden 2023 lopussa. Kuinka kunnanhallitus seuraa dokumenttien ja perehdytyksen ajantasaisuutta ja ohjeiden noudattamista?

Tarkastuslautakunta toivoo kunnanhallituksen vastaavan myös hyvinvointialueen ja kuntien tarkastuslautakuntien yhteistyöverkoston laatimien arviointikysymyksiin, jotka ovat tämän arviointikertomuksen liitteessä 1.

Tarkastuslautakunta pyytää, että valtuusto velvoittaa kunnanhallituksen antamaan selvityksen arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin 30.9.2024 mennessä.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää kunnan viranhaltijoita, työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä kuntalaisten eteen tekemästään hyvästä ja ansiokkaasta työstä.

9. Liitteet

Liite 1. Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteinen arviointi – lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen.

10. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Konnevedellä 4. päivänä kesäkuuta 2024

Harri Vainio
puheenjohtaja

Matti Hytölä
jäsen

Pekka Pynnönen
jäsen

Heli Hytönen
jäsen

Minna Marjanen
jäsen

KESKI-SUOMEN TARKASTUSLAUTAKUNTIEN YHTEINEN ARVIOINTI – LASTEN JA NUORTEN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN

Arvioinnin tavoite on selvittää, miten ”Keski-Suomi liikkuu 2030-agendaa” toteutetaan kuntien ja hyvinvointialueen toimenpiteillä <https://www.kesli.fi/ksliikkuu/agenda/>. Agendan tarkoitus on yhdistää maakunnan toimijat edistämään liikkumista ja aktiivista arkea vaikuttavasti ja laajalla yhteistyöllä. Agenda kannustaa toimenpiteisiin, joilla lisätään keski-suomalaisien päivittäistä liikkumista 15 prosenttia vuoteen 2030 mennessä seuraavilla tavoitteilla:

1. [Rakennetaan elinympäristöt liikuntaan aktivoiviksi](#)
2. [Järjestetään lasten ja nuorten arkipäivät fyysisesti aktiivisiksi](#)
3. [Panostetaan työikäisten liikkumiseen](#)
4. [Edistetään ikääntyvien liikuntamahdollisuuksia](#)
5. [Yhteisöt liikkumisen innostajana ja mahdollistajana](#)

Hyvinvointialueen ”Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2024–2025” on hyväksytty Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnassa 15.11.2023. Ohjelma on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmakokonaisuutta, joka toimeenpanee hyvinvointialueen strategiaa. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien palveluiden keskeisenä tavoitteena on edistää liikunnallista elämäntapaa vahvistaen lasten ja nuorten myönteistä keho- ja ruokasuhdetta ja ehkäisten ylipainoa ja lihavuutta. Keskeiset toimenpiteet kohdistuvat hoito- ja palveluketjutyöhön, lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien ammattilaisten elämäntapaohjauksen osaamisen vahvistamiseen, Neuvokas perhe -menetelmän jalkautukseen sekä kunta-hyvinvointialue-yhdyspintatyöhön kuntien liikuntaneuvonnan ja sivistyspalveluissa toteutettavan ruokakasvatuksen edistämiseksi. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, s. 17.)

Tarkastuslautakuntien arvioinnin painopiste on lasten ja nuorten liikkumisen edistämisessä. Arvioinnissa selvitetään kuntien asettamia tavoitteita liikunnallisen elämäntavan edistämisessä ja hyvinvointialueen sekä maakunnan liiton ohjelmien toteuttamisessa.

Arviointikysymykset

- Miten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on kehittynyt Keski-Suomessa, ja mitkä ovat olleet kuntien panostukset liikkumisen edistämiseen?
- Onko kunnan strategiassa asetettu tavoitteita lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseen?
- Onko kunnan hyvinvointikertomuksessa vuodelta 2022 raportoitu lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä?
- Onko kunta mukana valtakunnallisissa hankkeissa kuten ”Liikkuva koulu”, ”Liikkuva varhaiskasvatus”, ”Liikkuva opiskelu” tai ”Harrastamisen Suomen malli”?

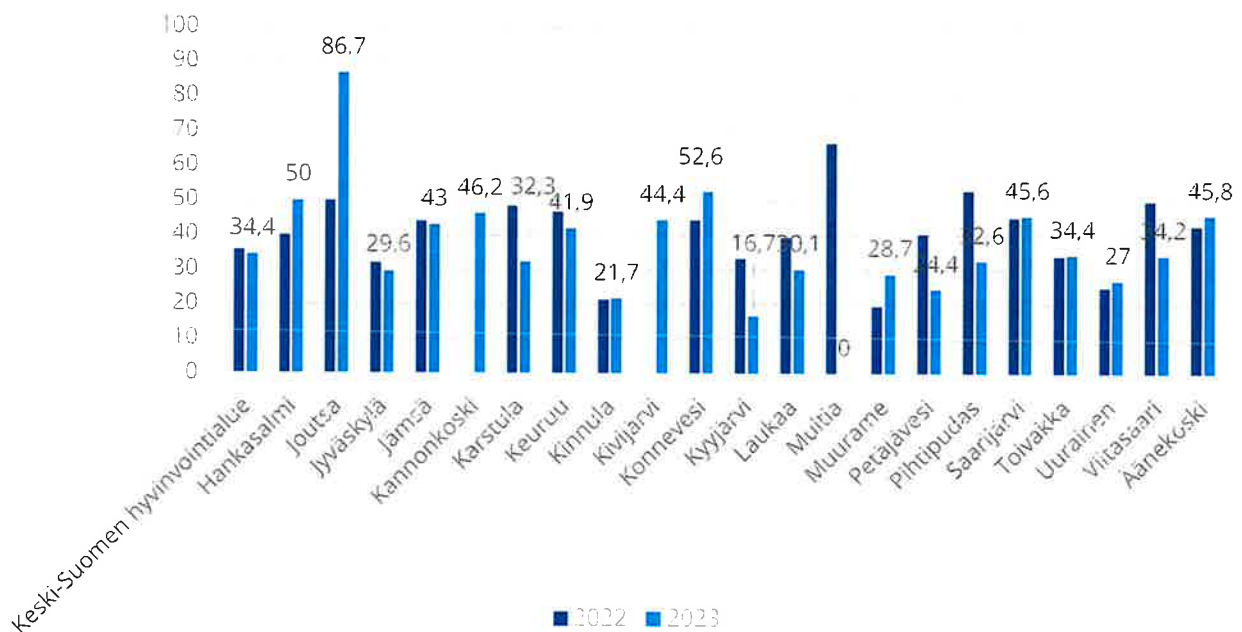
Arvioinnin toteuttaminen

Lasten ja nuorten liikkumissuositus ja fyysinen toimintakyky

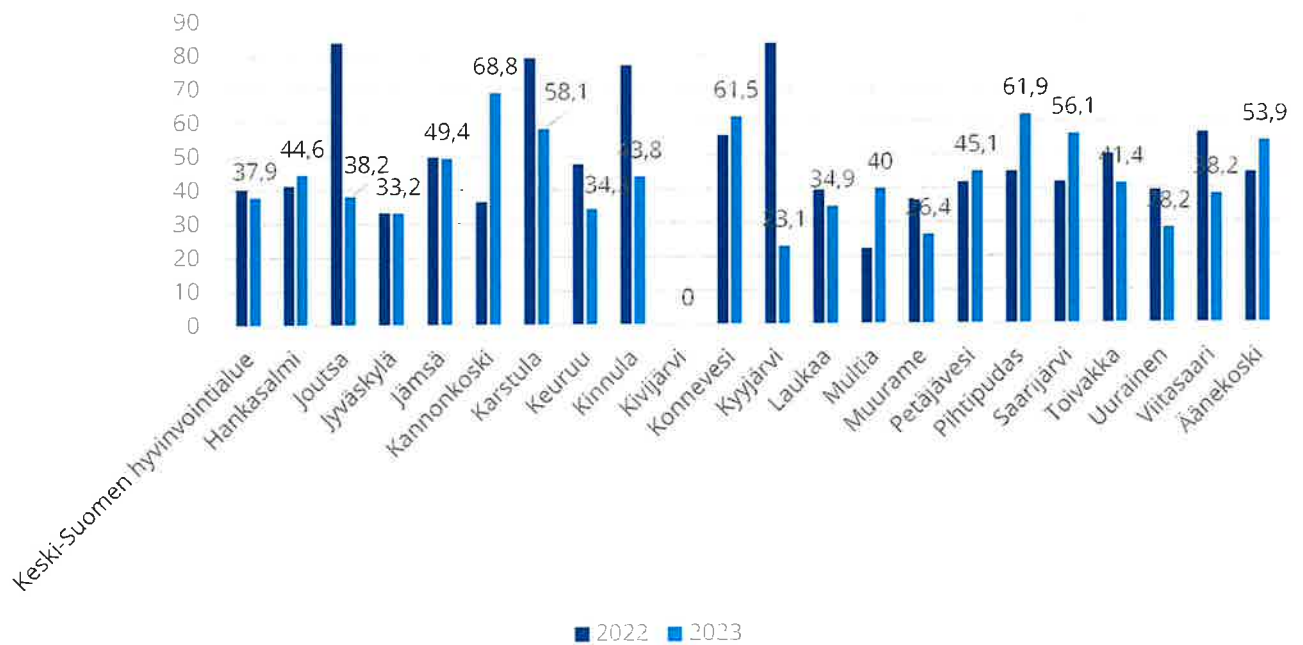
Kaikille 7–17-vuotiaille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikumista vähintään 60 minuuttia päivässä yksilölle sopivalla tavalla, ikä huomioiden. Runsasta ja pitkäkestoista paikallaanoloa tulisi välttää.

Suosituksen mukaan olisi hyvä liikkua viikon jokaisena päivänä ja suurimman osan liikkumisesta tulisi olla kestävyystyypistä. Teholtaan rasittavaa kestävyystyypistä liikumista sekä lihasvoimaa ja luustoa vahvistavaa liikumista tulisi tehdä vähintään kolmena päivänä viikossa. Liikkumisen tulisi olla monipuolista, jolloin erilaiset liikuntataidot kehittyvät. Myös liikkuvuuteen on hyvä kiinnittää huomiota. (OKM, Liikkumissuositus 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille.)

Alla olevassa kuvioissa esitetään 5. ja 8. luokkalaisten oppilaiden osuus, joilla on heikko fyysinen toimintakyky. Yläasteikäisillä fyysinen toimintakyky heikkenee huomattavasti verrattuna ala-asteikäisiin.

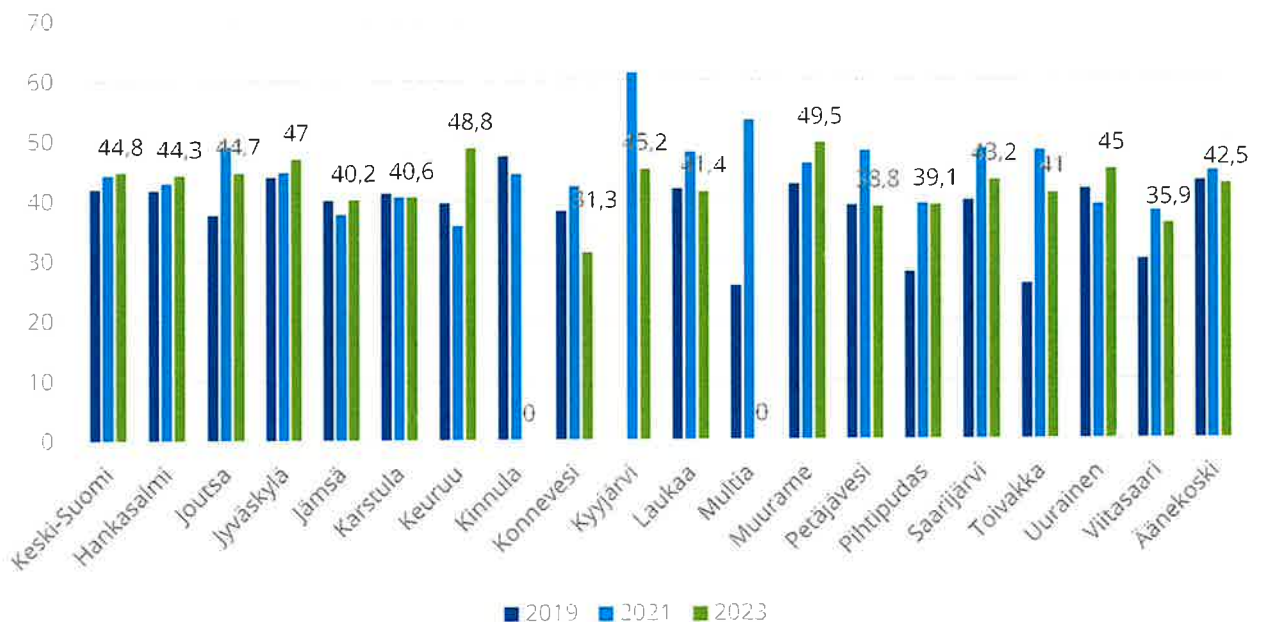

Kuvio 1. % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus) vuosina 2022-2023, pylväässä vuoden 2023 arvo. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 5477)

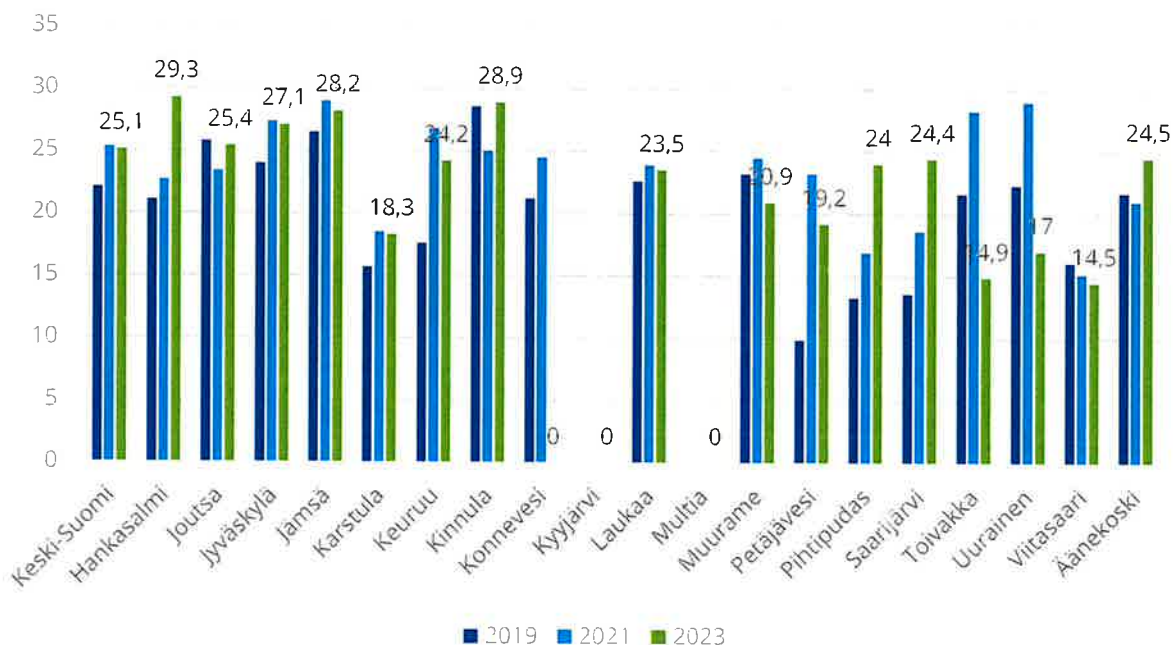

Kuvio 2. % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus) vuosina 2022-2023. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 5478)

Kuvioissa 3 ja 4 esitetään vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4.-5. ja 8.9. luokkalaiset kunnittain.

Kuvio 3. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-2023) Keski-Suomen kunnissa (Lähde: sotkanet.fi, ind. 4822)

Kuvio 4. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019–2023) Keski-Suomen kunnissa. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 4727)

Havainto: Vähintään tunnin päivässä liikkuvien 8. ja 9. luokkalaisten määrä on noussut koko Keski-Suomessa 3 prosenttiyksikköä vuosina 2019–2023 ja neljässä kunnassa (Hankasalmi, Petäjävesi, Pihtipudas ja Saarijärvi) vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kasvanut 8–10 prosenttiyksikköä.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien 4. ja 5. luokkalaisten määrän kasvu koko Keski-Suomessa on ollut 2,8 prosenttiyksikköä. Toivakka on saanut nostettua tulosta 15,1, Pihtipudas 11,2 ja Keuruu 9,2 prosenttiyksikköä.

Liikkumisen määrä on myös vähentänyt heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien lasten ja nuorten määrää.

Johtopäätös: Kuntien toimenpiteet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan vahvistumiseen. Liikkumisen edistäminen on merkittävää ennaltaehkäisevää toimintaa, joka vaikuttaa myös hyvinvointialueen palvelutarpeeseen.

Liikunta- ja ulkoilupalveluihin käytettävä resurssi Keski-Suomen kunnissa

Kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kuntien tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan, HYTE-kertoimen rahoitusosuus asukasta kohti. Taulukkoon on kerätty kuntien rahoitus liikunta- ja ulkoilupalveluiden kuluihin sekä bruttoinvestointeihin.

Taulukko 1. Keski-Suomen kuntien liikunta- ja ulkoilupalveluiden nettokulut ja investoinnit vuodelta 2022 sekä HYTE-kertoimen mukainen rahoitusosuus kunnille. Lähde: Valtiokonttori/tutkihallintoa.fi, sotkanet.fi)

	Kunnan liikunta- ja ulkoilupalveluiden nettokulut €/as 2022	Kunnan liikunta- ja ulkoilupalveluiden bruttoinvestoinnit €/as. 2022**	HYTE-rahoitusosuus (12,50-20,90) €/as	HYTE-rahoitusosuus 2022 (10,90-21,20€/as)
Hankasalmi	63,29 €	32,22 €	16,2	15,8
Joutsa	125,94 €	0,00 €	17,6	14,3
Jyväskylä	126,11 €	115,30 €	20,8	21,2
Jämsä	106,19 €	46,34 €	18,8	19
Kannonkoski	75,69 €	110,46 €	18,0	17,8
Karstula	59,48 €	376,01 €	17,9	17,5
Keuruu	76,95 €	66,71 €	16,4	17,1
Kinnula	100,76 €	0,29 €	15,0	13,6
Kivijärvi	58,39 €	0,00 €	14,8	16,7
Konnevesi	125,59 €	30,57 €	18,6	15,1
Kyyjärvi	108,79 €	76,23 €	17,3	17,9
Laukaa	87,92 €	50,27 €	17,9	16,7
Luhanka	46,26 €	0,00 €	12,5	10,9
Multia	99,15 €	27,64 €	17,3	14,7
Muurame	114,27 €	106,46 €	15,5	18,1
Petäjävesi	54,60 €	1,68 €	14,6	15
Pihtipudas	120,96 €	22,11 €	17,0	17
Saarijärvi	90,68 €	8,54 €	18,2	14,4
Toivakka	79,32 €	18,55 €	12,6	13,8
Uurainen	89,01 €	39,58 €	20,9	19,7
Viitasaari	174,12 €	33,98 €	17,8	17,3
Äänekoski	196,24 €	74,30 €	15,7	16,1
Keski-Suomen hyvinvointialue			42,0	39,4

**Kunnat saavat erisuuruisia rahoitusosuuksia liikunta- ja ulkoiluinvestointeihin.

HYTE-kertoimeen sisältyvät liikunnan edistämisen prosessi-indikaattorit hyvinvointialueella ja kunnassa

Hyvinvointialueen palveluista lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastusten yhteydessä, elintapaneuvonnan ja opiskeluhuollon yhteydessä voidaan ohjata liikkumiseen. Tarkastusten

toteutuminen (terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen) vaikuttaa myös hyvinvointialueen HYTE-kertoimen rahoitusosuuteen.

Kuntien HYTE-rahoitusosuuteen vaikuttaa liikunnan osalta muun muassa se, miten kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille, (indikaattorinnumero 5327). Muita rahoitusosuuteen vaikuttavia indikaattoreita ovat:

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa, indikaattorinnumero 5323
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen, indikaattorinnumero 5321
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin, indikaattorinnumero 5320
- Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä, indikaattorinnumero 5328

Taulukko 2. Keski-Suomen kuntien liikuntaan liittyvät HYTE-indikaattorit vuodelta 2022. (Lähde: sotkanet.fi)

	Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	Indikaattorin tulos 0-5
Hankasalmi	-	x	x	-	-	2
Joutsa	x	x	x	-	x	4
Jyväskylä	x	x	x	x	x	5
Jämsä	x	x	x	x	-	4
Kannonkoski	x	x	x	-	x	4
Karstula	-	x	x	x	x	4
Keuruu	x	x	x	-	x	4
Kinnula	x	x	-	-	x	3
Kivijärvi	x	x	-	x	-	3
Konnevesi	x	x	x	x	-	4
Kyyjärvi	x	x	x	x	-	4
Laukaa	x	x	x	-	-	3
Luhanka	x	-	-	-	-	1
Multia	x	x	-	-	x	3
Muurame	x	x	x	-	-	3
Petäjävesi	x	-	x	-	-	2
Pihtipudas	x	x	x	-	-	3

Saarijärvi	x	x	x	-	-	3
Toivakka	-	-	-	-	-	0
Uurainen	x	x	x	-	x	4
Viitasaari	x	x	x	-	x	4
Äänekoski	x	-	x	-	-	2
	19/22	18/22	17/22	6/22	9/22	ka 3,1

Indikaattoreiden tuloksia vertailtaessa havaitaan, että vähiten toteutuu Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden vuosittainen raportointi kunnan hyvinvointikertomuksessa, vain 6 kunnassa. Myös liikunnan edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden osallistuminen toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin toteutuu vain 9 kunnassa (kuntien TEA-viisariin ilmoittamien tietojen perusteella).

Havainto: Mikäli jotakin tietoa ei ollut toimitettu kunnasta vuodelta 2022, asia korjattiin seuraavan vuoden tietoihin.

Toinen arviointikysymys liittyy siihen, miten kunnan strategiassa on asetettu tavoitteita lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseen. Alla olevaan taulukkoon on kerätty tietoja siitä, onko kuntastrategiassa / hyvinvointialueella mainittu erikseen lasten ja nuorten liikkumisen edistämistä, onko hyvinvointikertomuksessa raportoitu liikkumisen edistämistä, onko tehty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja erillinen liikkumisen ohjelma.

Taulukko 2. Lasten ja nuorten liikkumisen huomioiminen kuntastrategiassa ja muissa ohjelmissa niiden kuntien osalta, jotka ovat tiedon toimittaneet.

	Strategia/Sanoitettu tavoite. Onko mainittu lapset ja nuoret erikseen (L)	Onko hyvinvointikertomuksessa raportoitu lasten ja nuorten liikkumisen edistämistä, Kyllä / Ei ja miten	Onko kunnassanne / hyvinvointialueella tehty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Kyllä / Ei	Onko kunnassanne liikkumisohjelma tai jokin erityismaininta lasten ja nuorten liikkumiseen liittyen (L), Kyllä / Ei
Hankasalmi	Aktiivinen Hankasalmi -strategiakärki.	Kyllä	Kyllä, vuosille 2020–2023.	Kyllä, Hankasalmi liikkuu 2023–2028 (kv 13.6.2023).
Joutsa	Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut	Kyllä	Kyllä	Ei
Jyväskylä	Liikuntapääkaupunki -strategiakärki, Suomen liikkuvimmat kaupunkilaiset (L).	Kyllä, ainakin Move!-mittaustulokset, liikunta-aktiivisuus.	Kyllä	Kyllä, valmisteilla liikkumisohjelma (kevät 2024).
Jämsä				
Kannonkoski	Tavoite panostaa liikuntamahdollisuuksien kehittämiseen ja yhdessä harrastamiseen.	Kyllä, ainakin Move!-mittaustulokset, liikunta-aktiivisuus.	Kyllä. Suunnitelma päivitetty 2023 ja hyväksytty sivltk:ssa.	Kyllä. Liikkumisohjelma-kokonaisuuden päivitys valmistuu 2024.

Karstula

Keuruu	Ei (oppiva yrityskaupunki).	Kyllä, ainakin Move!-mittaustulokset ja kouluterveyskyselyn tulokset.	Kyllä	Kyllä, liikunnan kehittämissuunnitelmassa 2021–2024 ja työssä vuosille 2025–2028.
Kinnula				
Kivijärvi				
Konnevesi				
Kyyjärvi	Hyvät puitteet yhdistys- ja harrastustoiminnalle. Turvallinen elinympäristö.	Kyllä. Move!-mittaustulokset ja kouluterveyskyselyn tulokset.	Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu myös lapset ja nuoret, mutta heille suunnattu oma hyvinvointisuunnitelma on valmisteilla.	
Laukaa	Toimintaympäristö: Lasten määrä on suuri väkilukuun nähden.	Kyllä, Move!-mittaustulokset; toimenpiteitä liikkumisen edistämiseksi.	Kyllä, päivitettävänä.	Kyllä, Lasten ja nuorten liikuntaneuvonta.
Luhanka				
Multia				
Muurame				
Petäjävesi	Ei	Kyllä, kouluterveyskyselyn tulokset. Liikkumattomuus otettu huomioon uudessa hyvinvointisuunnitelmassa.	Kyllä (v.2019) Suunnitelman päivitys valmistuu syksyllä 2024.	Ei
Pihtipudas				
Saarijärvi				
Toivakka	Toivakka rakentaa hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakkalaisiin.	Kyllä, Move!-mittaustulokset ja kouluterveyskyselyn tulokset.	Kyllä, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmistuu keväen 2024 aikana.	Ei ole liikkumishjelmaa. Valmisteilla oleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma nostaa yhdeksi painopisteeksi lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämisen.
Urainen				
Viitasaari	Kehitetään liikunta- paikkoja ja tehdään niitä tutuksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden.	Kyllä, hyvinvointiraportti.	Sisältyy hyvinvointisuunnitelmaan (Wii-taunionin hyvinvointisuunnitelma 2021–2025). Ei erillistä suunnitelmaa.	Ei tällä hetkellä, mutta alustavaa suunnitelmaa on sellaisen luomiseksi.
Äänekoski	Hyvä elämä.	Kyllä, Move!-mittaustulokset	Kyllä	Ei

Keski-Suomen liitto	Lasten ja nuorten arkipäivät fyysisesti aktiivisiksi.		Keski-Suomi liikkuu 2030-ohjelma, missä on mukana myös lasten ja nuorten liikunta.
Keski-Suomen hyvinvointialue	Kasvun kärjet/Hyvä vointi.	Kyllä, Move!-mittaus-tulokset. Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan tukeminen.	Kyllä. Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmaan sisältyy myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

Kuntien osallistuminen liikuntaa/harrastamista edistäviin valtakunnallisiin hankkeisiin/ohjelmiin

Kaikissa Keski-Suomen kunnissa on tehty kuntakohtainen Liikkuva-koulu-rekisteröinti. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan ei ole joka kunnassa rekisteröidyttä kuntakohtaisesti, vaikka varhaiskasvatuksen yksiköitä on rekisteröityneenä. (Lähde: Liikkuva koulu tilastokooste, tiedot poimittu 29.2.2024)

Harrastamisen Suomen mallin avustusta vuosille 2023–2024 on myönnetty 18 keskisuomalaiselle kunnalle (Lähde: [Harrastamisen Suomen mallin kunnat - Harrastamisen Suomen malli](#), tiedot poimittu 29.2.2024)

Taulukko 3: Keski-Suomen kuntien osallistuminen liikuntaa/harrastamista edistäviin valtakunnallisiin hankkeisiin/ohjelmiin. (Lähde Harrastamisen Suomen malli -sivusto, Liikkuva koulu tilastokooste)

	Kuntanne on rekisteröitynyt liikkuva koulu -ohjelmaan	Kuntanne on rekisteröitynyt liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan	Kuntanne 2. asteen oppilaitoksia on rekisteröitynyt liikkuva opiskelu -ohjelmaan	Kuntanne on saanut Harrastamisen Suomen mallin avustusta lv 2023–2024	Kuntanne on saanut Harrastamisen Suomen mallin avustusta lv 2022–2023
Hankasalmi	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastuksista hyvinvointia Hankasalmella 2	Harrastuksista hyvinvointia Hankasalmella
Joutsa	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastamisen Joutsan malli	Harrastamista Joutsan malliin
Jyväskylä	kyllä	kyllä	kyllä	Jyväskylän harrastamisen malli 2023	Jyväskylän harrastamisen malli 2022
Jämsä	kyllä	kyllä	kyllä	HSM – harrastaja jämsässä	Koulujen kerhotoiminta Jämsän kaupungissa 2022-2023

Kannonkoski	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatuksen yksikkö on	Kunnassa ei ole 2. asteen oppilaitoksia	Kyllä. Harrastetaan Kannonkoskella 2023–2024	Harrastamisen Kannonkosken malli
Karstula	kyllä	ei	ei	Kaikkea Kivaa Karstulassa -toiminta	Kaikkea kivaa Karstulassa
Keuruu	kyllä	kyllä	kyllä	Keuruun kerhotoiminta	
Kinnula	kyllä	kyllä	kyllä	Harrasteita Kinnulan tapaan	Kinnula harrastaa
Kivijärvi	kyllä	ei	-	Kivijärven harrastamisen malli	Kivijärven harrastamisen malli
Konnevesi	kyllä	kyllä	kyllä	Konden koulujen kerhot 2023-2024	Konden koulujen kerhot 2022-2023
Kyyjärvi	kyllä	kyllä	-	Harrastamisen Kyyjärven malli	Harrastamisen Kyyjärven malli
Laukaa	kyllä	kyllä	kyllä	HLM - Harrastamisen Laukaan Malli 2023-2024	Harrastamisen liekkiä ja laatua Laukaan lapsille
Luhanka	kyllä	ei	-	-	-
Multia	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatuksen yksikkö on.	-	Yhdessä ystävien kanssa	Yhdessä ystävien kanssa
Muurame	kyllä	kyllä	kyllä	Mun juttu Muuramessa!	Mun juttu Muuramessa!
Petäjävesi	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatuksen yksikkö on.	kyllä	Petäjäveden kouluissa harrastetaan 2023-2024	-
Pihtipudas	kyllä	kyllä	ei	-	Wiitaunionin harrastamisen malli
Saarijärvi	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastava, hyvinvoiva koululainen	Saarijärveläinen Suomen malli
Toivakka	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatuksen yksikkö on	-	Harrastamisen ilo Toivakassa	Harrastamista Toivakan malliin
Uurainen	kyllä	ei	-	Harrastamisen Suomen malli Uuraisilla	Harrastamisen Suomen malli Uurainen
Viitasaari	kyllä	kyllä	ei	-	
Äänekoski	kyllä	kyllä	kyllä	Kaikki harrastamaan	Kaikki harrastamaan

Havainto: Lähes kaikki Keski-Suomen kunnat ovat hakeneet ja saaneet valtion rahoitusta Harrastamisen mallin toteuttamiseen lukuvuodelle 2023–2024.

Vuoden 2023 liikkumisen arvioinnin yhteenveto ja kehittämissuositus

Keski-Suomen lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on parantunut viime vuosina, ja myös kuntien toimenpiteet liikunnallisuuden edistämiseksi ovat lisääntyneet. Liikkumisen edistäminen näkyy myös kuntien tavoitteissa, ja kunnat ovat aktiivisesti olleet kehittämässä Harrastamisen Suomen mallia.

Kunnat ovat hoitaneet HYTE-kertoimen rahoitusosuuteen vaikuttavien liikuntaan liittyvien indikaattoreiden raportoinnin hyvin. Joidenkin kuntien tietoa ei ollut toimitettu ja asia korjattiin tuleville vuosille. HYTE-kertoimen rahoitusosuutta ei liikunnan osalta voida enää kovin paljon kasvattaa.

Hyvinvointialueen HYTE-rahoitusosuuteen vaikuttavat lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen, elintapaneuvonta (diabetesriski) ja opiskeluhuollon toteutuminen. Näiden palvelujen tietoja ei saatu vielä keväällä 2024. Puheenjohtajien verkosto toivoo, että hyvinvointialueen aluehallitus antaisi aluevaltuustolle ja kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajaverkostolle tiedon näiden palveluiden toteutumisesta syksyllä 2024.

Tähän arviointiin osallistuneet tarkastuslautakunnat antavat arvioinnin tiedoksi kunnan- ja kaupunginvaltuustoille ja pyytävät, että hallitukset voisivat antaa lausuntonsa, miten yhdyspintayhteistyötä liikkumisen edistämiseksi on toteutettu/viety eteenpäin.

Vuoden 2022 arvioinnin käsittely

Yhteensä 12 kunnan tarkastuslautakunnat ja Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta olivat sisällyttäneet vuoden 2022 arviointikertomuksiinsa puheenjohtajien verkoston tuottamia yhteisiä arviointeja. Arviointien teemat liittyivät työllisyyden edistämisen yhdyspintayhteistyöhön ja osaavan työvoiman pito- ja vetovoiman turvaamiseen. Tarkastuslautakunnat kiittävät hallituksia lausuntojen antamisesta valtuustoille. Puheenjohtajien verkosto hyödyntää annettuja lausuntoja työllisyyden edistämisen yhdyspintojen toimivuuden arvioinnissa.

LÄHTEET

Kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiat

Harrastamisen Suomen malli -raportti. Saatavilla: [Harrastamisen Suomen mallin kunnat - Harrastamisen Suomen malli](#))

Keski-Suomi liikkuu 2030 -liikkumisagenda, <https://www.kesli.fi/ksliikkuu/agenda/>

Liikkuva koulu tilastokooste. Saatavilla: [Microsoft Power BI](#)

LIPAS-tietokanta, <https://www.lipas.fi/tilastot>

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Liikkumissuositus 7–17 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:19. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162984/OKM_2021_19.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Sotkanet.fi, www.sotkanet.fi

Valtiokonttori, tutkiahallintoa, <https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/kuntien-ja-kuntayhtymien-talous/kunnan-ja-kuntayhtymien-tilinpaatostiedot-palveluluokkakohtaisesti/>